**Европейски парламент**
2019-2024

*Комисия по рибно стопанство*

**2023/2124(INI)**

19.9.2023

# ПРОЕКТ НА ДОКЛАД

относно плана за действие на ЕС: опазване и възстановяване на морските екосистеми за устойчиво и издръжливо на сътресения рибарство (2023/2124(INI))

Комисия по рибно стопанство

Докладчик: Никлас Хербст

# СЪДЪРЖАНИЕ

**Страница**

ПРЕДЛОЖЕНИЕ ЗА РЕЗОЛЮЦИЯ НА ЕВРОПЕЙСКИЯ ПАРЛАМЕНТ.....3

ИЗЛОЖЕНИЕ НА МОТИВИТЕ.....9

# ПРЕДЛОЖЕНИЕ ЗА РЕЗОЛЮЦИЯ НА ЕВРОПЕЙСКИЯ ПАРЛАМЕНТ

**относно плана за действие на ЕС: опазване и възстановяване на морските екосистеми за устойчиво и издръжливо на сътресения рибарство (2023/2124(INI))**

*Европейският парламент*,

– като взе предвид съобщението на Комисията от 21 февруари 2023 г., озаглавено „План за действие на ЕС: Опазване и възстановяване на морските екосистеми за устойчиво и издръжливо на сътресения рибарство“ (COM(2023)0102),

– като взе предвид становището на Европейския икономически и социален комитет от 12 юли 2023 г., озаглавено „План за действие за съхраняване на рибните ресурси и опазване на морските екосистеми“,

– като взе предвид Договора за функционирането на Европейския съюз, и по-специално член 39 от него относно осигуряването на справедлив жизнен стандарт на селскостопанските и рибарските общности и член 5 относно принципа на пропорционалност,

– като взе предвид Парижкото споразумение от 12 декември 2015 г., и по-специално член 2, параграф 1, буква б) от него за адаптиране към неблагоприятните последици от изменението на климата по начин, който не застрашава производството на храни,

– като взе предвид своята резолюция от 27 април 2021 г. относно остатъците от химикали в Балтийско море въз основа на петиции № 1328/2019 и № 0406/2020[1],

– като взе предвид Регламент (ЕС) 2016/2336 на Европейския парламент и на Съвета от 14 декември 2016 г. за определяне на специални условия за риболова на дълбоководни запаси в североизточната част на Атлантическия океан и на разпоредби за риболова в международни води от североизточната част на Атлантическия океан и за отмяна на Регламент (ЕО) № 2347/2002 на Съвета[2],

– като взе предвид позициите на държавите членки, представени на Съвета по селско стопанство и рибарство на 20 март 2023 г.,

– като взе предвид заключенията на Съвета от 26 юни 2023 г. относно пакета за политиката в областта на рибарството за устойчив, стабилен и конкурентоспособен сектор на рибарството и аквакултурите,

– като взе предвид писмото на члена на Комисията Синкявичюс от 3 април 2023 г. относно правните последици от плана за действие за улова на раци с дънни тралове, известен като „Krabbenfisherei“,

[1] ОВ C 506, 15.12.2021 г., стр. 9.
[2] ОВ L 354, 23.12.2016 г., стр. 1.

– като взе предвид Регламент за изпълнение (ЕС) 2022/1614 на Комисията от 15 септември 2022 г. за определяне на съществуващите дълбоководни риболовни зони и за съставяне на списък на зоните на местонахождение или евентуално местонахождение на уязвими морски екосистеми[3],

– като взе предвид своята позиция от 11 юли 2023 г. относно предложението за регламент на Европейския парламент и на Съвета за определяне на мерки за управление, опазване и контрол, приложими в зоната, обхваната от Споразумението за риболов в Южния Индийски океан (SIOFA)[4],

– като взе предвид речта за състоянието на Съюза през 2023 г. на председателя на Комисията, г-жа Урсула фон дер Лайен, в пленарната зала на Европейския парламент на 13 септември 2023 г.,

– като взе предвид Договора на ООН за открито море от 19 юни 2023 г. и Глобалната рамка за биологичното разнообразие Кунмин-Монреал,

– като взе предвид Регламент (ЕО) № 1100/2007 на Съвета от 18 септември 2007 г. относно установяване на мерки за възстановяване на запасите от европейска змиорка[5],

– като взе предвид проектодоклада на своята комисия по рибно стопанство относно прилагането на Регламент (ЕО) № 1100/2007 на Съвета относно установяване на мерки за възстановяване на запасите от европейска змиорка[6],

– като взе предвид член 54 от своя Правилник за дейността,

– като взе предвид становището на комисията по развитие,

– като взе предвид доклада на комисията по рибно стопанство (A9-0000/2023),

А. като има предвид, че е налице спешна необходимост от засилване на действията на равнището на ЕС за обръщане на тенденцията на упадък на морските екосистеми чрез справяне, когато е възможно, с човешкия и природния натиск, подпомагане на положителното възстановяване на някои рибни запаси и насърчаване на научните изследвания и всякакви изследвания и развойна дейност, които гарантират устойчиво рибарство и аквакултури;

Б. като има предвид, че понастоящем съществуват до 23 законодателни текста на ЕС относно възстановяването на природата и над 40 текста, в които се вземат предвид съобщенията, стратегиите и регламентите, както и множество законодателни текстове относно околната среда и рибарството;

В. като има предвид, че с регламент за изпълнение (ЕС) 2022/1614 на Комисията бяха затворени 87 зони за всички дънни риболовни съоръжения във водите на ЕС в североизточната част на Атлантическия океан, което представлява обща площ от 16 419 km² и 17% от зоната между 400 и 800 метра дълбочина;

[3] ОВ L 242, 19.9.2022 г., стр. 1.
[4] Приети текстове, P9_TA(2023)0265.
[5] ОВ L 248, 22.9.207 г., стр. 17.
[6] https://www.europarl.europa.eu/doceo/document/PECH-PR-749918_BG.pdf.

***Опазване на околната среда и устойчивост***

1. изразява съжаление относно факта, че въпреки големите усилия и напредъка на сектора на рибарството в ЕС към опазването на морските екосистеми и превръщането им в устойчиви, океаните все още са изложени на въздействието на изменението на климата, повишаване на киселинното съдържание и замърсяване чрез замърсители като нитрити, пластмаси и други морски отпадъци или отпадъци от наземни дейности, които са извън контрола на рибарите и представляват значителна заплаха за техния поминък и морските екосистеми;

2. счита, както всички заинтересовани страни, участващи в политиките в областта на рибарството и околната среда, че доброто състояние на морските екосистеми е от полза за нашето здраве, общество и икономика и е от съществено значение за планетата и населението, което разчита на тях;

***Съгласуван подход с действащите разпоредби***

3. счита, че в плана за действие на члена на Комисията Синкявичюс липсва съгласуван подход с други приоритети и стратегии на Комисията, например гарантиране на продоволствената сигурност, стратегическата автономност на ЕС и еднакви условия на конкуренция с държавите извън ЕС, както и борбата срещу нарастващите цени, засилването на социалното измерение на общата политика в областта на рибарството (ОПОР) и укрепването на икономическия растеж и заетостта;

4. припомня, че планът за действие следва да бъде съгласуван с целите на ОПОР, която гарантира, че дейностите по риболов и аквакултури са екологично устойчиви в дългосрочен план и се управляват по начин, който съответства на целите за гарантиране на икономически и социални ползи и ползи за заетостта, както и за осигуряване на продоволственото снабдяване;

***Възстановяване на природата***

5. изразява съжаление относно липсата на съгласуваност между заглавието на плана за действие и представените в него предложения, които са насочени главно към промяна на риболовните практики, които засягат видовете и местообитанията, без да се разглежда потенциалът за привеждане в съответствие между риболовните техники и практики и опазването или възстановяването на екосистемите;

***Морски защитени зони (МЗЗ)***

6. настоява, че МЗЗ са разнообразни по отношение на размера, видовете, местообитанията и екосистемите, към които са насочени, и не следва да се разглеждат като еднакви зони; поради това счита, че в плана за действие се подкрепя един прекалено опростен подход, по-специално като се предлага обща забрана на някои риболовни съоръжения, като по този начин се създава впечатлението, че всички МЗЗ следва да бъдат третирани по един и същ начин; призовава за постигане на баланс между предложението за увеличаване на забраните на традиционните риболовни зони, от една страна, и запазването на риболовната дейност, от друга страна;

7. счита, че МЗЗ и всички строго защитени зони не са самоцел и че определянето им за защитени зони няма да предотврати лошите практики от страна на чуждестранни флотове, като например китайския флот около резервата Галапагос;

***Дънно тралене***

8. счита, че затварянето на риболовни зони за дънни траулери не е просто въпрос на преместване на риболовните кораби, така че те да могат да продължат да извършват риболов другаде, защото при този подход не се отчита, наред с друго, разбирането на рибарите за морското дъно и присъствието на други риболовни кораби в съседни зони, което би могло да доведе до припокриване и до локализирана свръхексплоатация на ресурсите и влошаване на условията на труд;

9. счита, че увеличаването на инициативите в рамките на плана за действие и извън него, отнасящи се до една и съща риболовна техника, поставя под въпрос съгласуваността и предвидимостта на действията на Комисията, с желанието ѝ да въведе пълна забрана на определена риболовна техника, която да бъде разгърната в поредица от мерки;

10. счита, че този излишък от повече или по-малко краткосрочни действия нарушава съгласуваността и легитимността на инициативите, които следва да бъдат предмет на консенсус, като се имат предвид социално-икономическите, техническите и научните аспекти;

11. отбелязва липсата на перспектива относно последиците от някои аспекти на плана за действие, който беше публикуван, без да се изчакат, например, научните и социално-икономическите заключения относно предишни предложения;

***Змиорки***

12. подчертава сложността и разнообразието на управлението на запасите от змиорки, което не се ограничава до един-единствен подход, насочен към морето; подчертава факта, че при съсредоточаването върху годишните възможности за риболов се пренебрегват други важни фактори като миграционните прегради, качеството на местообитанията и незаконният улов и търговия; подчертава, че в Регламента за змиорките се възприема цялостен и всеобхватен подход, който обхваща както морските, така и сладководните етапи от жизнения цикъл на змиорките, и се разглежда въздействието върху запасите от змиорки както в рибарството, така и извън него;

13. подчертава, че мерките, предприети извън контекста на Регламента за змиорките, подкопават съгласуваността на приетата политика; изразява съжаление относно факта, че с Регламент (ЕС) 2023/194 на Съвета[7] се ограничава уловът на змиорки, като се въвежда шестмесечен период на забрана без подходяща консултация със заинтересованите страни или оценка на въздействието на социално-икономическите последици; поради това счита, че преди прилагането на

[7] Регламент (ЕС) 2023/194 на Съвета от 30 януари 2023 г. за определяне за 2023 г. на възможностите за риболов на определени рибни запаси, приложими във водите на Съюза, и за риболовните кораби на Съюза в някои води извън Съюза, и за определяне за 2023 г. и 2024 г. на съответните възможности за риболов на определени дълбоководни рибни запаси (ОВ L 28, 31.1.2023 г., стр. 1).

допълнителни ограничителни мерки следва да се извърши анализ на възстановяването на вида и възможната му роля в борбата срещу инвазивните видове, както е обявено в плана за действие;

***Реакциите на държавите членки по отношение на плана за действие***

14. отбелязва многобройните декларации и ясни изявления на представители на държавите членки, в които се критикува планът за действие и свързаната с него несигурност и се отхвърля забраната за използване на дънни тралове в МЗЗ;

15. взема предвид правните процедури, предприети от държавите членки или от регионалните органи, например регионалното правителство на Галисия (Xunta de Galicia), в Съда на Европейския съюз срещу мерки, свързани с плана за действие, като подчертава липсата на пропорционалност на някои мерки;

***Липсата на яснота от страна на Комисията относно правното тълкуване на нейния план за действие***

16. отбелязва, че макар планът за действие да не е правно обвързващ, неговото изпълнение ще доведе до значителни социално-икономически разходи за държавите членки и техните флотове, тъй като той съдържа 90 мерки под формата на регламенти, насоки, анализи, пътни карти, проучвания, доклади и инициативи;

17. отбелязва тревожната липса на яснота относно правните последици от плана за действие от страна на Комисията поради многобройните ѝ противоречиви изявления, особено тези, които бяха направени в рамките на комисията по рибно стопанство на Парламента; счита, че това е оказало вредно въздействие върху много сектори на риболовната промишленост, например сектора на кафявата скарида, в момент, когато несигурността, свързана с настоящите кризи, дава сериозно отражение върху техния дух;

18. изразява съжаление относно противоречивите изявления, направени в рамките на Комисията, и по-специално от страна на Генерална дирекция „Морско дело и рибарство“ и Генерална дирекция „Околна среда“, относно обвързващите последици от плана за действие;

***Социално-икономически аспекти и продоволствена сигурност***

19. подкрепя предложението на председателя на Комисията в речта ѝ за състоянието на Съюза от 2023 г. всеки нов законодателен акт да бъде подлаган на проверка на конкурентоспособността; изисква планът за действие и свързаните с рибарството предложения и други инициативи да включват проверка на конкурентоспособността на социално-икономическото им въздействие и въздействието им върху крайбрежните общности;

20. изразява съжаление относно факта, че планът за действие не е придружен от социално-икономическо проучване, оценка на въздействието или междинен доклад и че в него не се предлагат никакви допълнителни мерки за финансиране на екологичния и енергийния преход;

21. призовава за план за действие, който наред с ОПОР да допринася за растежа на производителността, за достоен стандарт на живот в сектора на рибарството, включително в сектора на дребномащабния риболов, и за стабилни пазари, и който да гарантира наличието на храна, без да се застрашават продоволствената сигурност или недостигът на суверенитет;

22. приветства призива на Комисията за събиране на данни относно въздействието на любителския риболов, но подчертава необходимостта от отчитане и на икономическото и социалното въздействие на устойчивите дейности за любителски риболов;

***Международни действия и реципрочност***

23. счита, че е от съществено значение всички ограничения, независимо дали се основават на плана за действие, или не, да бъдат автоматично отразени в случаите с продукти, внасяни от държави извън ЕС, особено като се има предвид, че ЕС внася 70% от рибата, която консумира, за да се гарантира съгласуваност между вътрешните и външните политики и еднакви условия на конкуренция между операторите от ЕС и извън него;

24. подчертава, че уловът с подвижни дънни риболовни уреди представлява 25% от общия европейски улов и че ефективните мерки по отношение на дънните тралове на равнището на ЕС не следва да водят до увеличаване на вноса, особено ако чуждестранните флотове използват дънни тралове;

***Образцовост на сектора на рибарството***

25. подкрепя продължаващите усилия на сектора на рибарството за подобряване на риболовните техники и намаляване на въздействието му върху околната среда, без да се изчакват плановете за действие на Комисията; подчертава положителните примери за възстановяване на запасите от видове в защитените зони, като същевременно се поддържат риболовните дейности, благодарение на важната роля на заинтересованите страни в областта на рибарството;

***Делегирани актове в плана за действие***

26. припомня, че отхвърли делегирания акт относно SIOFA и отново потвърждава ангажимента си да упражнява контрол над всички входящи делегирани актове или актове за изпълнение, свързани с плана за действие;

°

° °

27. възлага на своя председател да предаде настоящата резолюция съответно на Съвета и на Комисията.

## ИЗЛОЖЕНИЕ НА МОТИВИТЕ

В действителност 70% от морските храни, консумирани в Европа, са от внос. И европейските рибари спазват някои от най-строгите правила в света, които регулират действията им във всички категории и дейности в областта на рибарството, като им придават ролята на образец и преди всичко на гарант на най-добрите риболовни практики.

Европейските съзаконодатели и следователно Европейският парламент трябва да бъдат гаранти за баланса в необходимата трансформация на определени практики, която се дължи предимно на изменението на климата и на редица повече или по-малко предвидими фактори като вредни видове и намаляващи запаси, но която е възможна и благодарение на подобрените данни за океаните.

Действия не означават забрана. Действия не означават революция. Действия не бива да означават налагане на идеи и политически програми на европейските участници без диалог и в техен ущърб.

Парализирането на Европейската комисия в диалога с рибарите, докато същевременно тя призовава към действия, е непоследователно и буди тревога! Никакви действия няма да бъдат предприемани без пазителите на отношенията между човека и океаните, т.е. местните рибари и дребномащабния непромишлен риболов.

Съществуват множество големи заплахи за океаните: замърсяването, затоплянето на океаните, пластмасата и изменението на климата, а последиците от тях са също толкова видими: нарастваща еутрофикация, повишаване на киселинното съдържание, затопляне на океаните, замърсяване с пластмаси или в някои случаи – неконтролирано увеличаване на броя на хищните птици. Но когато европейските институции действат в тясно сътрудничество с риболовната промишленост и рибарите, се отбелязва напредък и изобилстват положителните новини. Например има значителни подобрения в състоянието на рибните запаси в моретата на ЕС и множество операции с доказана устойчивост в техния риболов. През последните 20 години рибната биомаса в североизточната част на Атлантическия океан се е увеличила значително и според последния доклад на НТИКР (НТИКР 22-01 ad hoc) през 2020 г. тя е била с приблизително 35% по-висока, отколкото през 2003 г. В същото време смъртността от риболов е намаляла значително, а броят на подложените на прекомерен улов запаси също намалява.

Хаотичната комуникация и вътрешното объркване около плана за действие на Европейската комисия за съжаление изиграха голяма роля за превръщането му в план на последния шанс, който би премахнал настоящите добри практики, би игнорирал социално-икономическите въпроси и позициите на риболовната промишленост и би имал вредни последици за държавите членки пред Съда. Следващият мандат на Европейската комисия следва да избягва този вид критика и да не политизира толкова важен проблем като океаните. Плановете за действие трябва да се основават на успехи и неуспехи, на жертви и усилия от страна на европейската риболовна промишленост. Плановете за действие не трябва да имат за цел да заменят европейския риболов с внос, още повече че войната в Украйна отвори очите на европейците и най-вече на света

относно необходимостта да се гарантира стратегическа автономност и продоволствена сигурност като в селското стопанство.

Накрая – и това е още един важен момент – трябва да знаем за какво говорим. Нека разчитаме и на научните изследвания, които заедно с риболовните дейности вече допринасят за превръщането на европейската политика в областта на рибарството в образцова политика, основана на науката и реалността. Понякога липсва рационалност в дебатите и позициите, като някои хора искат да забранят, вместо да разберат, че е напълно възможно да се ограничи или организира съвместното съжителство на човешките дейности и опазването на океаните. Забраняването на определени дейности, които са добре регулирани на европейско равнище, често позволява лошите практики да бъдат разрешени в чужбина.

Например по време на четиригодишен изследователски проект беше внимателно проучено въздействието на улова на сива скарида върху преобладаващите типове местообитания в националните паркове във Ваденско море по германското крайбрежие на Северно море. Това включваше проучване както на краткосрочните последици, така и на дългосрочните промени, причинени от улова на сива скарида. Резултат: уловът на сива скарида оказва само незначително въздействие върху морското дъно. Там, където е имало въздействия на равнището на видовете, те са били само краткотрайни. Тези резултати обаче не са нови. При създаването на двата национални парка по германското крайбрежие на Северно море беше проведено всеобхватно проучване на влиянието на улова на сива скарида, наречено „Изследване на екосистемите във Ваденско море“. В окончателния доклад по онова време авторите стигат до заключението, че преките последици от улова на кафява скарида са само краткосрочни.

В заключение МЗЗ имат различни природозащитни цели. Те са създадени с цел опазване на природни ресурси като бозайници, птици или костенурки и често не са специално предназначени за опазване на морското дъно. Мерките за управление са адаптирани към съответните местни условия.

Поради това планът за действие би трябвало да следва хоризонтален и цялостен подход, а не да се съсредоточава само върху риболовните дейности като единствено отговорни за всички проблеми.